Якось ми з Мишком були в іграшковій крамниці й побачили чудову іграшку — телефон. У великій дерев'яній коробці лежали два телефонні апарати, дві трубки, в які говорити й слухати, і ціла котушка дроту. Продавець пояснила нам, що коли один телефон поставити в одній квартирі, а другий — у сусідів і з'єднати обидва апарати дротом, то можна перемовлятися.

— От би нам купити! Ми якраз сусіди, — сказав Мишко. — Добряча штука! Це не якась проста іграшка, котру поламаєш і викинеш. Це корисна річ!

— Так, — кажу я, — дуже корисна штука! Захотів поговорити, взяв трубку — поговорив, і ходити нікуди не треба.

— Зручність! — захоплювався Мишко. — Сидиш дома і розмовляєш. Чудово!

Ми з Мишком надумалися складати гроші, щоб купити телефон. Два тижні підряд ми не їли морозива, не ходили в кіно — все гроші відкладали. Нарешті наскладали скільки було потрібно й купили телефон.

Примчали з крамниці додому з коробкою. Один телефон у мене поставили, другий — у Мишка і від мого телефону протягли дріт через кватирку вниз, прямо до Мишкового телефону.

— Ну, — каже Мишко, — спробуємо розмовляти. Біжи нагору і слухай.

Я помчав до себе, взяв трубку і слухаю, а трубка вже кричить Мишковим голосом:

— Алло! Алло!

Я теж як закричу:

— Алло!

— Чути що-небудь? — кричить Мишко.

— Чути. А тобі чути?

— Чути. От здорово! Тобі добре чути?

— Добре. А тобі?

— І мені добре! Ха-ха-ха! Чути, як я сміюся?

— Чути. Ха-ха-ха! А тобі чути?

— Чути. Слухай, зараз я до тебе прийду.

Мишко прибіг до мене, і ми стали обніматися з радості:

— Добре, що купили телефон! Правда? — каже Мишко.

— Звичайно, — кажу, — добре.

— Слухай, зараз я піду назад і подзвоню тобі.

Він побіг і подзвонив знову.

Я взяв трубку:

— Алло!

— Алло!

— Чути?

— Чути.

— Добре?

— Добре.

— І в мене добре. Давай розмовляти.

— Давай, — кажу. — А про що розмовляти?

— Ну, про що… Про що-небудь… Добре, що ми купили телефон, правда?

— Правда.

— От якби не купили, було б погано. Правда?

— Правда.

— Ну?

— Що "ну"?

— Чому ж ти не розмовляєш?

— А ти чому не розмовляєш?

— Та я не знаю, про що розмовляти, — каже Мишко. — Це завжди так буває: коли треба розмовляти, то не знаєш, про що розмовляти, а коли не треба розмовляти, то розмовляєш і розмовляєш…

Я кажу:

— Давай ось що: подумаємо, а коли придумаємо, тоді подзвонимо.

— Гаразд.

Я повісив трубку і став думати. Раптом дзвінок. Я взяв трубку.

— Ну, придумав? — питає Мишко.

— Ні ще, не придумав.

— Я теж іще не придумав.

— Навіщо ж ти дзвониш, коли не придумав?

— А я думав, що ти придумав.

— Я сам тоді подзвонив би.

— А я думав, що ти не здогадаєшся.

— Що ж я, по-твоєму, віслюк?

— Ні, який же ти віслюк! Ти зовсім не віслюк! Хіба я кажу, що ти віслюк?

— А що ти кажеш?

— Нічого. Кажу, що ти не віслюк.

— Ну гаразд, годі тобі про віслюка торочити! Нумо краще уроки вчити.

— Нумо.

Я повісив трубку й сів за уроки. Раптом Мишко знову дзвонить:

— Слухай, зараз я співатиму й на роялі гратиму по телефону.

— Ну, співай, — кажу.

Почулося якесь сичання, потім забренькала музика, і раптом Мишко заспівав не своїм голосом:

Куди, куди ви відлетіли,

Весни моєї красні дні-і-і?[5]

"Що це? — думаю. — Де він так співати навчився?" Раптом Мишко сам з'являється. Рот аж до вух.

— Ти думав, що я співаю? Це патефон по телефону співає! Дай-но я послухаю.

Я дав йому трубку. Він слухав, слухав, потім як шпурне трубку — і бігцем униз. Я взяв трубку, а там "Пш-ш-ш! Др-р-р! Др-р-р!" Напевно, платівка закінчилась. Я знову сів за уроки. Знову дзвінок. Я взяв трубку.

— Алло!

А з трубки:

— Гав! Гав! Гав!

— Ти чого, — кажу, — по-собачому гавкаєш?

— Це не я. Це з тобою Дружок розмовляє. Чуєш, як він кусає трубку зубами?

— Чую.

— Це я йому в писок тицяю трубкою, а він її зубами гризе.

— Ти б краще не псував трубки.

— Нічого, вона залізна… Ой! Іди геть! Я тобі покажу, як кусатися! Ось тобі! (Гав! Гав! Гав!) Кусається, розумієш?

— Розумію, — кажу.

Знову сів за уроки. Через хвилину дзвінок. Я взяв трубку, а там щось дзижчить: "Дзз-з-и!"

— Алло, — кричу я.

"Дзз-з-и! Ззи-и!"

— Чим ти там дзижчиш?

— Мухою.

— Якою мухою?

— Ну, просто мухою. Я її держу перед трубкою, а вона крильцями махає і дзижчить.

Цілий вечір ми з Мишком дзвонили один одному і вигадували різні штуки: співали, кричали, гарчали, мукали, навіть пошепки розмовляли — все було чути. Уроки я закінчив пізно й думаю:

"Подзвоню ще раз Мишкові, перед тим як лягти спати".

Подзвонив, а він не відповідає.

"Що ж це? — думаю. — Невже телефон зіпсувався?" Подзвонив ще раз — знову нема відповіді. Думаю: "Треба піти довідатися, в чому справа".

Прибігаю до нього… Лелечко! Він телефон поклав на стіл і ламає. Батарею з апарата витяг, дзвоника розібрав й вже трубку розгвинчує.

— Стій! — кажу. — Ти навіщо телефон ламаєш?

— Та я не ламаю. Я тільки хочу подивитись, як його збудовано. Розберу, а потім складу назад.

— Та хіба ти складеш? Це тямити треба.

— Ну я й тямлю. Що тут ще не тямити!

Він розгвинтив трубку, вийняв з неї якісь залізячки і почав відколупувати круглу платівку, яка всередині була. Платівка випала, і з трубки посипався чорний порошок. Мишко злякався і почав збирати порошок назад у трубку.

— Ну, от бачиш, — кажу, — що ти накоїв!

— Нічого, — каже, — я зараз складу все, як було.

І став складати. Морочився, морочився… Гвинтики маленькі, загвинчувати важко. Нарешті склав трубку, тільки залізячка в нього одна залишилась і два гвинтики зайвих.

— А це звідки — залізячка? — питаю.

— Ох я роззява! — каже Мишко. — Забув! Її треба було там усередині прикрутити. Доведеться знову розбирати трубку.

— Ну, — кажу, — я піду додому, а ти, тільки-но буде готове, подзвони мені.

Пішов я додому й чекаю. Чекав, чекав, так нічого не дочекався і спати ліг. Ранком телефон як задзеленчить! Я зіскочив неодягнений, ухопив трубку і кричу:

— Слухаю!

А з трубки у відповідь:

— Ти чого рохкаєш?

— Як це — рохкаю? Я не рохкаю, — кажу я.

— Кинь рохкати! Говори по-людському! — кричить Мишко.

— Я й говорю по-людському. Навіщо мені рохкати?

— Ну, годі тобі пустувати! Однак я не повірю, що ти порося до кімнати притяг.

— Та кажуть же тобі, що ніякого поросяти нема! — розсердився я.

Мишко замовк. Через хвилину приходить до мене:

— Ти чого рохкав по телефону?

— Я не рохкав.

— Я ж чув.

— Та навіщо ж мені рохкати?

— Не знаю, — каже. — Тільки у мене в трубці все "рох-рох" та "рох-рох". Ось піди, коли не віриш, послухай.

Я пішов до нього, подзвонив по телефону.

— Алло!

Спочатку нічого не було чути, а потім потихеньку так:

"Рох! Рох! Рох!"

Я кажу:

— Рохкає.

А у відповідь знову:

"Рох! Рох! Рох!"

— Рохкає! — кричу я.

А з трубки невгаває: "Рох! Рох! Рох! Рох!"

Тут я зрозумів, у чому справа, і побіг до Мишка.

— Це ти, — кажу, — телефон зіпсував!

— Чому?

— Ти розбирав його, от і зіпсував у себе в трубці щось.

— Мабуть, я щось неправильно склав, — каже Мишко. — Треба поправити.

— Як же тепер поправиш?

— А я подивлюся, як твій телефон зроблено, і свій зроблю точнісінько так.

— Не дам я свого телефону розбирати!

— Та ти не бійся! Я обережно. Треба ж полагодити!

І почав лагодити. Копирсався, копирсався — і полагодив так, що зовсім нічого не чути. Навіть рохкати перестало.

— Ну, що тепер робити? — запитую я.

— Знаєш, — каже Мишко, — ходімо до крамниці, де купили, може, там полагодять.

Пішли ми до іграшкової крамниці, але там телефонів не лагодили і навіть не знали, де лагодять. Цілий день ми ходили засмучені. Раптом Мишко придумав:

— Диваки ми! Ми ж можемо по телеграфу перемовлятися!

— Як — по телеграфу?

— Дуже просто: крапка, тире. Адже дзвоник діє! Короткий дзвінок — крапка, а довгий — тире. Вивчимо азбуку Морзе і будемо перемовлятися!

Дістали ми азбуку Морзе і ну вчити: "А" — крапка, тире; "Б" — тире, три крапки; "В" — крапка, два тире… Вивчили всю азбуку і стали перемовлятися. Спочатку у нас виходило повільно, а потім ми навчилися, як справжні телеграфісти: "тринь-тринь-тринь!" — і все зрозуміло. Це навіть цікавіше, ніж простий телефон. Тільки це тривало недовго. Якось дзвоню Мишкові вранці, а він не відповідає. "Ну, — думаю, — спить ще". Подзвонив пізніше — знову не відповідає. Пішов до нього і стукаю в двері. Мишко відчинив і каже:

— Ти чого в двері тарабаниш? Не бачиш, чи що?

І показує на дверях ґудзика.

— Що це? — питаю.

— Ґудзик.

— Який?

— Електричний. У нас тепер електричний дзвоник є, так що можеш дзвонити.

— Де ти взяв?

— Сам зробив.

— З чого?

— З телефону.

— Як з телефону?

— Дуже просто. Дзвоника з телефону видер, ґудзика — теж. І батарею з телефону вийняв. Була іграшка — стала річ!

— Яке ж ти мав право телефона розбирати? — кажу я.

— Яке право! Я свого телефона розібрав. Твого ж не чіпав.

— Але ж наш телефон спільний! Коли б я знав, що ти поламаєш, то й не купував би з тобою! Навіщо мені телефон, коли розмовляти ні з ким!

— А навіщо нам розмовляти? Адже недалеко живемо, можна й так прийти поговорити.

— Я з тобою і розмовляти після цього не хочу!

Розгнівався я на нього і три дні з ним не розмовляв. З нудьги і я свого телефона розібрав і зробив з нього електричний дзвоник. Тільки не так, як у Мишка. Я все акуратно обладнав. Батарею поставив коло дверей на поличці, від неї по стіні дрота протягнув до електричного дзвоника й ґудзика. А ґудзик до дверей гарненько гвинтиками пригвинтив, щоб він не теліпався на одному цвяхові, як у Мишка. Навіть тато й мама похвалили мене за те, що я зробив таку корисну річ у домівці.

Я пішов до Мишка, щоб розповісти йому, що в мене тепер також електричний дзвоник є.

Підходжу до дверей, дзвоню… Натискував ґудзика, натискував — ніхто не відчиняє. "Може, дзвоник зіпсувався?" — думаю. Почав у двері стукати. Мишко відчинив. Я запитую:

— Що ж дзвоник, не діє?

— Не діє.

— Чому?

— Та я батарею розібрав.

— Навіщо?

— Ну, я хотів подивитися, з чого батарею зроблено.

— Як же, — кажу, — ти тепер будеш — без телефону і без дзвоника?

— Нічого, — зітхнув він, — якось буду!

Пішов я додому, а сам думаю: "Чому Мишко такий незугарний? Навіщо він усе ламає?!" Мені навіть шкода його стало.

Увечері ліг я спати і довго не міг заснути, все пригадував: як у нас був телефон і як з нього вийшов електричний дзвоник. Потім я почав думати про електрику, як вона утворюється в батареї і з чого. Всі давно вже спали, а я все думав про це і ніяк не міг заснути. Тоді я підвівся, засвітив лампу, зняв з полиці батарею і розламав її. В батареї виявилась якась рідина, а в ній мокла чорна паличка, загорнута в ганчірочку. Я зрозумів, що електрика утворювалася з цієї рідини. Потім ліг у постіль і швидко заснув.